

W KOŁOBRZEGU

(W siódmą rocznicę wyzwolenia)

Na niewielkim wzgórzu przy ujściu Prońnicy wznosi się latarnia morska. Umieszczone na niej tablice głoszą, że ci co leżą u jej stóp zginęli w walce o Polskę Ludową. Mówią o krwi polskiego i radzieckiego żołnierza, która tu wsiąkała w bruk każdej ulicy i w każde nadbrzeże portu, by stać się fundamentem nowego życia. Wspomnienie zażartych walk jakie rozegrały się tu siedem lat temu wyczytać można na każdym kroku.

W marcu 1945 roku faszyci bronili z niezwykłą zaciętością miasta i portu. Na specjalny rozkaz Hitlera ogłosili oni Kołobrzeg twierdzą. Zgromadzili w nim dużą ilość sprzętu, rozbudowali umocnienia obronne w formie trzech pierścieni. Pierwszy z nich przebiegał skrajem przedmieść, drugi opierał się na naturalnej przeszkodzie jaką stanowiła rzeka Prońnica, trzeci opasywał sam port. Z wybrzeża strzelała ciężka artyleria nieprzyjaciela, a z morza wspierała obronę artyleria okrętów wojennych.

Przeciwno tej fortecy szła I Armia Wojska Polskiego. W dniu 3 marca jej czołowe oddziały, wraz z walczącymi już od kilku dni na przedpolach miasta oddziałami radzieckimi, gwałtownym szturmem wdarły się w zewnętrzne umocnienia, spychając nieprzyjaciela ku brzegowi mo-

rza. W natarciu tym oddziały polskie napotykały silnie umocnione punkty obrony przeciwnika w parku, w rejonie koszar, w gazowni miejskiej i w parowozowni. Dla zdobycia tych punktów w pułkach organizowano grupy szturmowe wspierane artylerią, która walczyła w szykach piechoty.

Siła uderzenia z każdym dniem narastała, do walki wchodziły nowe jednostki. Hitlerowcy wspierani artylerią okrętową z jednostek morskich, stojących na redzie portu, bronili się zjadale. Każdy dom, każda barykada była twierdzą, którą trzeba było zdobywać w ciężkich bojach. W czasie tych dziesięciu gorących dni żołnierze nasi dokazywali wspaniałych czynów bohaterstwa, odwagi i poświęcenia. Mówią o tym żołnierze kartki meldunków bojowych, mówią stronicie pisanych ręką żołnierzy biuletynów frontowych i długie listy oznaczone najwyższymi orderami państwowymi.

Starszy strzelec, Waclawski, wracając ze sztabu pułku do swego baonu usłyszał w jednej z piwnic na placu ratuszowym rozmowę w języku niemieckim. Natychmiast wezwał hitlerowców do poddania się. Faszyci odpowiedzieli ogniem. Wówczas Waclawski zarzucił ich granatami. Przeżeni — nie wiedząc dokładnie ilu jest naszych żołnierzy — faszyci wychodzili pojedynczo przez drzwi piwnicy i składali broń przed dzielnym strzelcem,

który stał z karabinem przygotowanym do strzału. W szyku zwartym przyprowadził ich do batalionu i zameldował o wszystkim swemu dowódcy. Jeńców odprowadzono do sztabu pułku. Waclawski został odznaczony za swój czyn Krzyżem Walecznych.

Dowódca plutonu fizylierów podporucznik Emilia Gierczak dając przykład swym żołnierzom, pierwsza ruszyła na okopy hitlerowskie. Strzelcy widząc nieustraszoną postawę swego dowódcy - kobiety, podjęli brawurowe natarcie i w krótkim czasie wyparli faszystów z ich silnie umocnionych pozycji, które zagradzały drogę do portu.

Plutonowy Ryszkiewicz, kierowca działa samochodowego, mimo że był ranny w rękę, prosił swego dowódcę, by go nie odsyłało do szpitala, lecz skierowano na pierwszą linię, twierdząc, że kierować maszyną jeszcze może.

Na odcinku jednego z punktów rozpoczęła się walka o koscioł, który nieprzyjacieli zamienił w silny punkt oporu. W ciężkich bojach oddziały nasze wyparły hitlerowców z zajmowanych stanowisk. Utrata dogodnych stanowisk doprowadziła faszystów do wściekłości. Rozpoczęli silny ogień artylerii morskiej i lądowej. Celem wyparcia naszych oddziałów z tego rejonu użyli ciężkich dział pancernych „Ferdynandów“, oraz zorganizowali silne ataki piechoty. Rozpoczął się szturm hitlerowców na nasze pozycje.

Żołnierze nasi odparli wszystkie kontrataki nieprzyjaciela. Jeńcy, którzy dostali się w nasze ręce, zeznali, że otrzymali rozkaz, ażeby za wszelką cenę odebrać zdobytą przez nasze oddziały część Kołobrzegu.

W dniu 15 marca na pomoc faszystom przybył baon 5 pułku ze Swinoujścia, ale nie pomogło to już hitlerowcom. Umiejętne dowodzenie naszymi oddziałami przez zahartowanych w bojach generałów i oficerów, bohaterstwo żołnierza polskiego, siła ognia naszej artylerii walczącej niejednokrotnie w szykach piechoty, wsparcie naszego natarcia przez radzieckie „katusze“ sprawiły, że dnia 18 marca przysły umocnienia ostatniego pasa obrony i port został zdobyty.

Dzień 18 marca to dzień zwycięstwa kołobrzeskiego, dzień triumfu bohaterów żołnierzy I Armii, którzy, walcząc u boku niezwykłej Armii Radzieckiej, swą krwią serdeczną, swym wysiłkiem zbrojnym kładli podwaliny pod lepszą przyszłość narodu, pod gmach powstającej do życia Polski Ludowej.

HENRYK JAKIMIAK

Przewodniczący MRN w Kołobrzegu

Kołobrzeg dnia dzisiejszego

(Artykuł napisany specjalnie dla naszej gazety)

Może nie wszyscy znają to miasto, ale znają je dobrze żołnierze I-szej Armii Polskiej. Wiedzą jak krwawo zdobywano ulicę po ulicy, ile ofiar, ile istnień ludzkich padło w walce o wolność tego miasta.

Jesteśmy mieszkańcami miasta bardzo zniszczonego i jesteśmy świadkami bohaterskich czynów naszych braci, synów i ojców. Nie przerazimy się gruzów i zniszczeń, cały wysiłek woli i pracy włożymy w dzieło odbudowy, a każdy odbudowany gmach będzie pomnikiem chwały naszych żołnierzy — bohaterów i budowniczych nowego Kołobrzegu.

18 marca 1945 roku odbył się akt zaślubin Polski z Bałtykiem i kilka tysięcy żołnierskich piersi zagrzmiało przysięgą.

Nadszedł dzień 19 marca 1945 roku. Od pierwszej chwili po zdobyciu miasta Kołobrzega, zniszczonego w 95 proc. żołnierze — wyzwoliciele przystąpili do oczyszczenia miasta z trupów ludzkich, końskich i innych przeszkód jak: barykady i różnego rodzaju zapory, zarządzane przez wojska hitlerowskie. Oczyszczenie ulic palącego się miasta trwało jeszcze przeszło 4 — 5 tygodni.

1 maja 1945 roku przybyło do Kołobrzega pierwszych sześć drużyn kolejarzy w składzie 36 osób, którzy rozpoczęli pracę przy układaniu zniszczonego toru kolejowego z Karlina do Kołobrzega oraz zajęli się oczyszczaniem budynków, pozostałych w pobliżu stacji kolejowej, dla umożliwienia przyjazdu i ulokowania napływającej polskiej ludności cywilnej.

Utworzono Zarząd Miejski z burmistrzem na czele, liczba mieszkańców wzrastała z dnia na dzień.

Rozpoczęła się gorączkowa praca nad remontowaniem zakładów użyteczności publicznej, obiektów państwowych, budynków mieszkalnych i innych.

Trzeba stwierdzić, że przy ogromnej pomocy władzy ludowej z jednej strony i ofiarnej pracy mieszkańców przeobraziła się Kołobrzeg, starszowieńska osada, w piękne socjalistyczne miasto, odbudowywane wysiłkiem i pracą robotnika i inteligenta pracującego.

Dziś Kołobrzeg ma piękny odremontowany gmach jedenastoletniej, dźwignięty z ruin gmach szkoły zawodowej, szkoły podstawowej, odremontowany gmach przedszkola, kino, dom kultury, odbudowane wodociągi i stacje pomp kanalizacyjnych. Łaźnia miejska, biblioteka, dworzec kolejowy, uzdrowiska, z których w tym roku będzie korzystało przeszło 200 dzieci.

Usunięto tysiące metrów sześciennych gruzu, odbudowano dwa mosty kolejowe, cztery betonowe i żelbetonowe oraz dwa drewniane ułatwiające komunikację miejską, odbudowano elewatory zbożowe, uruchomiono rozwijający

się stale port handlowy i rybacki. Port rybacki ma bardzo poważne perspektywy rozwoju i staje się poważnym ośrodkiem rybołówstwa.

Niezależnie od tego odremontowano 2 050 mieszkań — 2, 3 i 4 izbowych, wykonano różne inwestycje 650 izb, Miejska Rada Narodowa odbudowała 1 250 izb a około 150 mieszkań odbudowali we własnym zakresie pierwsi mieszkańcy Kołobrzega.

Rozwija się też handel uspołeczniony. PSS, która z początku 1946 roku miała tylko jeden sklep towarów mieszanych, a dziś posiada 22, MHD i inne placówki uspołecznione posiadają łącznie 36 sklepów. Kołobrzeg posiada dziś wiele innych instytucji społeczno - usługowych jak: szpital powiatowy z fachową obsługą lekarską, który posiadał w roku 1945 12 łóżek, dziś posiada ich 115, boiska sportowe, świetlice międzyzwiązkowe, świetlice ZZK i dobrze wyposażoną świetlicę przydworcową dla młodzieży szkolnej itp.

W minionym roku mocno rozbudowano radiowęzeł, którego sieć i głośniki coraz częściej docierają do izb rodzin robotniczych, inteligencji pracującej oraz szkół, niosąc na falach eteru wiedzę oraz godziwą rozrywkę po pracy.

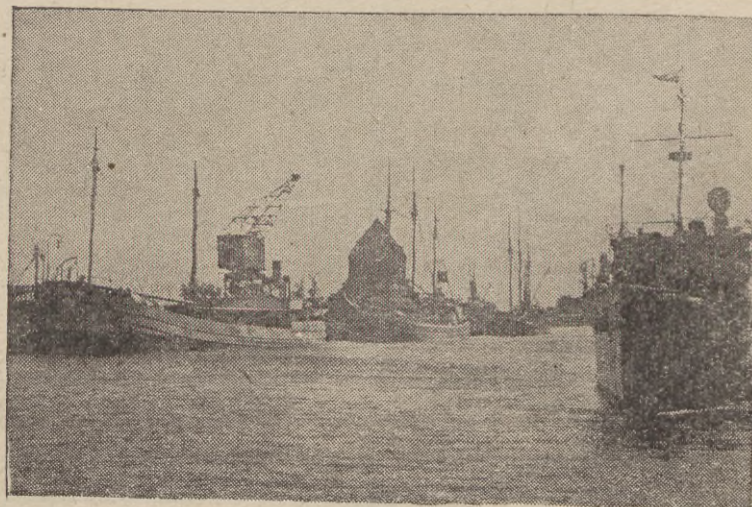
Uruchomiono rzeźnię miejską i targowicę. Przemysł ludowy, z czterech ścian rozbitego wskutek działań wojennych baraku pobudował dziś olbrzymie warsztaty tkackie, gdzie zatrudnia 122 pracowników fizycznych i 11 umysłowych. Jednocześnie przemysł ludowy uruchomił do dnia 1 maja roku bieżącego przeszło 200 dalszych warsztatów tkackich w nowo wzniesionym budynku.

Ludność Kołobrzega otacza czcią i wdzięcznością groby poległych. Zbudowano 2 pomniki bohaterów Armii Radzieckiej i I Armii Wojska Polskiego. Odbudowano historyczną latarnię morską. Coraz lepiej rozwija się też port Kołobrzegi. Poszerzone molo, wybudowano wspaniałą chłodnię rybna, którą opiekuje się „Barka“. Rozwija się też Centralna Rybna, która zaopatruje w rybę nie tylko mieszkańców Kołobrzega, lecz i inne miasta w Polsce.

I dziś, w dniu 18 marca 1952 r. w siódmą rocznicę wyzwolenia miasta, kiedy hydra hitlerowska podnosi łeb do góry, kiedy stary zgrzybiały świat bankierów i kapitalistów amerykańskich chce zapanować nad światem, kiedy barbarzyńcy amerykańscy mordują naszych braci na Kory, możemy śmiało powiedzieć: Poświęceniem, codzienną i ofiarną pracą robotnika, chłopca pracującego i twórczej inteligencji walczyć będziemy nadal o zbudowanie socjalizmu, o dalsze umocnienie granic Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Codziennie walczyć będziemy o wykonanie Planu 6-letniego i o pokój dla dobra mas pracujących całego kraju.

Żołnierze I Armii WP w czasie natarcia w Kołobrzegu (zdjęcie archiwalne)

Widok na port w Kołobrzegu

(SNK)

